

Kaarata yowambeela yoolebiwa ni Zhuwawu

Madhu oovolowana

Murumiwi Zhuwawu olebile kaarata ela. Di mmohive olebile niivuru na Muse-lu Wapama wa Zhuwawu, vamohi ni niivuru na Ovuhulela.

Anamasuza amohi enoobuwela wi agooluvale akala oEfeso, wewo fwa-lebiliye kaarata ela muwari mwa yaaka ya 70 ofiyedha 100 Kirixtu agabaliwe. Efeso naali nluwa nuulubale, noofuneya. Wewule Zhuwawu oweddeedela gere-zha dhijinjdhene dhowapeelela murudda ole.

Anamalaleywa yoweddeedda elaleyaga Muselu Wapama. Amohi yoolale-ya masuuziho enawoga dha Yesu moonyengetha. Zhuwawu ahilebela gerezha dhaatedhene akooddihaga masuuziho oonyengetha ale.

Zhuwawu onawoga muniivuru ndda dha odhivela wa ebaribari. Mulugu oli mwa hiyo, ononidhivela, mwaha wa ela nidhivelanega mmohi ni mukwaaye.

Ogawanyeya wa kaarata

Ndhu na egumi 1.1-4.

Weedda mowaara 1.5 ofiyedha 2.27.

Egumi ya ahima a Mulugu 2.28 ofiyedha 4.6.

Nroromelo ni odhivela 4.7 ofiyedha 5.12.

Ebaribari ya egumi yoohumala 5.13-21.

Ndhu na egumi

1 ¹Dhuwaaddeliuhuni nyo si nda: Ole aaliwo okuma omambeelelo, ole na-mwiiwiliihu, ole namooniliihu ni meento eehu, ole namusugwiliihu, ole nimwihiddiliihu ni madada eehu, ndda thi Ndhu na egumi.^a ²Egumi ele yooni-

^a 1.1 Ndhu na egumi onaagiwana di Yesu Kirixtu.

hiwe, yooniliihu, nuwiirelani onamoona, eyene sinoolaleyeliuhuni. Ela si egumi yoohumala yaali ni Babiuhu, vano yoonihedhiwe wa hiyo. ³Nooniliihu, niuwiliihu teto nnolaleya wa nyo wi nyo teto mukale muumohini ni hiyo. Ebaribari, omohi weehu oli ni Babiuhu ni Mwaanaye Yesu Kirixtu. ⁴Nihileba nda wi ohagalala weehu okale wowaakwanela.

Weedda mowaara

⁵Mutheenga neewiliihu ni oliye, nuulaleyelani nyo buula: Mulugu fu waara, mwa oliye kamuli yihi nivan'ong'ono. ⁶Neera wi nihikanna omohi ni oliye teto needdaga muyiihini, nnooratha, kanneerana ebaribari. ⁷Mbwenye needdaga mowaara wona oliye oli mowaara, nihikanna omohi kadda muthu ni mukwaaye, vano mwazi wa Yesu, Mwaana a Mulugu, ononihuwa dhoothege dhaatedhene.

⁸Neera wi kaninna yoothege nnowiinyengetha weekiuhu, muwari mweehu kamuli ebaribari. ⁹Neera nirumedha, nisoriha dhoothege dheehu, oliye dooromeleya ni owogoowa, oneere onilevelela dhoothege dheehu, anihuwaga mwa dhohogoowa dheehu dhaatedhene. ¹⁰Neera wi kannathega nnamwiira Mulugu namaratha, ndhu naaye kanili mwa hiyo.

2 ¹Anaaga, ginowuulebelani dhego dhedhi wi muhthege. Mbwenye akalavo mmohi athega, nihikalana namawogelela vameentoni va Babiuhu oli Yesu Kirixtu owogoowa. ²Oliye bu mukutho opelekiwe wi athimihe owali wa Mulugu onadha mwaha wa dhoothege dheehu, kahuvo wa dheehuve baahi mbwenye teto wa dhoothege dha athu aatene.

³Hiyo nihikalana ebaribari wi nihimunona oliye naamwiiwelelaga. ⁴Ole oneera: “Gihimunona Mulugu”, vano ahimwiiwelelaga di namaratha, ebaribari kili mwa oliye. ⁵Ole oneewelega madhu aaye, ebaribari odhivela wa Mulugu onowaakwanela mwa oliye. Nihikalana ebaribari wi nili muwari mwa oliye mwa nda: ⁶Ole oneera: “Gilive mwa oliye”, efwanele eeddege ni mukalelo mmohive Yesu weeddiye.

Odhivelana wa aKirixtu

⁷Odhivela aaga, kaginoolebelani nlamulo nixa mbwenye nendde nanniinyuna wambeela wale. Nlamulo nawale thi ndhu neewiliinyu. ⁸Mwa mudhidhi mmohive thi nlamulo nixa ginoolebelimini. Nddi thili ebaribari mwa oliye ni mwa nyo vovi yihi enoovira vano waara wa ebaribari onowaara dhiinova. ⁹Muthu oneera: “Gili mowaara” teto amwiiddaga ddibile mwa Kirixtu, ebaribareene olive muyiihini. ¹⁰Ole onamudhivela ddibile olive mowaara, mwa oliye kamuli waakwakwathusa amohi. ¹¹Mbwenye ole onamwiidda ddibile oli muyiihini, oneedda muyiihini. Oliye kanonile onadhowiye mwaha wi yihi ehimukuneela meento aaye.

Madhu oolibiha

¹² *Ahima nyo, ginowuulebelani vovi dhoothege dheenyu dhihileveleliwa mwaha wa ndina na Yesu.*

¹³ *Apogo nyo, ginowuulebelani vowi
muhumunona ole aaliwoove omambeelelo.
Azombwe nyo, ginowuulebelani vowi
muhumugonjiha Nambure ole.
Ahima nyo, ginowuulebelani vowi
muhumunona Babiihu.*

¹⁴ *Apogo nyo, ginowuulebelani vowi
muhumunona ole aaliwoove omambeelelo.
Azombwe nyo, ginowuulebelani vowi
muli a kopolo,
vano ndhu na Mulugu nilive mwa nyo,
teto muhumugonjiha Nambure ole.*

Kamudhivele elabo ela

¹⁵ Kamudhivele elabo ela, naari dhili mwiilaboni mwiwa. Akala mmohi onodhivele elabo ela, odhivele wa Babiihu kuli mwa oliye. ¹⁶ Vowi dhaatedhene dhili mwiilaboni kadhinadha wa Babiihu, dhego wona nda: Ekwaminigwa ya mwiili, ekwaminigwa ya meento, wiithukulela wa dhookalana. Nda sa mwiilaboni. ¹⁷ Elabo ela ni dhi-kwaminigwa dhiwa dhinoovira, mbwenye ole oneerana ofuna wa Babiihu onokalawoove.

Owaraalihiwa odheela amwiiddani a Kirixtu

¹⁸ Anaaga nyo, ola bu mudhidhi woomariha. Mwihiwa wi mwiiddani a Kirixtu onoodha, vano amwiiddani ajinji a Kirixtu ehidha. Dhigalive ndo nihinona wi nili omamalelo wa mudhidhi. ¹⁹ Ala evenyile mwa hiyo mbwenye kayaali ebaribareene muumohini ni hiyo. Vowi yahaakale muumohini ni hiyo yookalave mwa hiyo. Mbwenye ehivenya mwa hiyo yoonihaga wi kayaali mwa hiyo.

²⁰ Mbwenye nyo muhukuthuleliwa ni Oweela, nyo mwaatene muhukanna ononelamo wa ebaribari. ²¹ Ginowuulebelani, kahuwo wi kamunonile ebaribari mbwenye mwaha wi muhunona. Ginowuulebelani teto mwaha wi kilivo yooratha enadheela mwa ebaribari. ²² Ki namaratha baani? Duule onakoodda wi Yesu kahuwo Kirixtu. Mwiiddani a Kirixtu duule onamukoodda Babiihu ni Mwaanaye. ²³ Ole onamukoodda Mwaana a Mulugu kali mwa Babiihu. Ole onamusorihaha Mwaana a Mulugu oli mwa Babiihu. ²⁴ Mukaliheve mmirimani mweenyu dhiiwiliinyu okuma omambeelelo. Mwakalihave mmirimani mweenyu nde dhiiwiliinyu vowambeela, muneere okalave mwa Babiihu ni mwa Mwaanaye. ²⁵ Yoororomeliha eniireliiye si egumi yoohumala.

²⁶ Ginowuulebelani dhego dhedhi mwaha wa ale enasayela wuunye-ngethani. ²⁷ Okuthuleliwa waakeliliinyu wa oliye onakalave mwa nyo.^b Ndala kamunarabulelege osuuzihiwa, mbwenye okuthulela waaye onowusuuzihani dhaatedhene. Yosuziha ela si ya ebaribari, kahuwo oratha. Mukaleve mwa oliye wona musuuzihweliinyu.

Ahima a Mulugu

²⁸ Vano anaaga, mukalegeve mwa oliye wi oliye ooneyihiwa naande ohukalana woova, naari okalana manyazo vameentoni vaaye aadhaaga. ²⁹ Akala muhunona wi oliye dowogoowa, mukalena ebaribari wi aatene enerana dhowogoowa ebaliwe mwa oliye.

3 ¹ Muubuwelelege odhivela wuulubale onanooniha Babiihu, ofiyedha wiithaniwaga ahima a Mulugu; ebaribarene nili ahima a Mulugu. Athu a elabo ela kinnonile, vovi aliwa kayamunonile. ² Oodhivela aaga, dhiinova nili ahima a Mulugu, mbwenye kannonile nneerihu nika-le. Nnonile wi Kirixtu awela nnakale wona oliye, vovi nneere omoona mukalelo oliye. ³ Vano ole winna ojejihha wula mwa Kirixtu, onowiyeeliha mmurimani wona Kirixtu oli oweela murima.

⁴ Ole oneerana yoothega onomwiinyuwela Mulugu: Othega fumwiinyuwela Mulugu. ⁵ Muhunona wi Yesu ohiyooneyiha wi avenyihemo dhoothega; vano mwa oliye kamuli yoothega. ⁶ Aatene alene enakalave mwa oliye kinakalave mwa dhoothega. Aatene alene enakala mwa dhoothega kimoonele, naari kimunonile.

⁷ Anaaga nyo, kamukale oonyengethiwa, vovi ole oneeranave dhowogoowa dowogoowa wona Yesu oli owogoowa. ⁸ Olene oneeranave dhoothega da Ddiyabo,^c vovi okuma omambeeelo ofiyedha peeno Ddiyabo onoothegave. Mwaana a Mulugu odheele wi abwanyule kuluwi dhowiira dha Ddiyabo. ⁹ Kalivo obaliwe ni Mulugu oneeranaave yoothega vovi bewu ya Mulugu enakalave mwa oliye. Kadhinaandeya wi eeregenaave yoothega mwaha wi ohubaliwa mwa Mulugu. ¹⁰ Dhili dhoononeya ahima a Mulugu baavi, ahima a Ddiyabo baavi mwaha wi alene ehi-neerana dhowogoowa kahuwo ahima a Mulugu, teto ale ehinna odhivela ni addibila mwa Kirixtu kahuwo ahima a Mulugu.

Nidhivelanege mmohi ni mukwaaye

¹¹ Mutheenga mwiiwiliinyu okuma omambeeelo buula: Hiyo nili mwa Kirixtu efwaneele nidhivelanege mmohi ni mukwaaye. ¹² Nihikale wona Kayini, aali a Nambure, vano ampa ddibile. Ampele mwaha wa ddi? Ampe-

^b 2.27 *Okuthuleliwa* wula onaagiwana Muneba Woweela oyene Kirixtu onivahiliye onakalave mwa hiyo. Moone teto verisikulu 20. ^c 3.8 *Ddiyabo* naali ndina nimohi na Sathana. Moone teto verisikulu 10.

le mwaha wi dhowiira dha Kayini dhaali dhootakala, mbwenye dha ddibile Abeli dhaali dhowogoowa. ¹³Addibilaga, arogoraga, kamukale ootikiniheya athu a elabo ela yowiiddagani. ¹⁴Nihinona wi nihivira muukwani, nihifiya mwiigumini mwaha wi nnowaadhivela addibila mwa Kirixtu. Ole ohinna odhivela onakalave muukwani. ¹⁵Aatene ale enawiidda addibila mwa Kirixtu, aliwa mapanga. Muhunona wi kavili nipanga ninna egumi yoohumala.

¹⁶Nihinona odhivela mwaha wa ela: Yesu Kirixtu ohupeleka egumi yaaye wa hiyo. Mowindo enofuneya nipelekege dhigumi dheehu wa amudhi eehu mwa Kirixtu. ¹⁷Akala muthu ohukanna dhookalana dha elabo ela, amoonaga ddibile mwa Kirixtu ahinna yego, ahimweeddiwela thagara, odhivela wa Mulugu onaakaleve addi mwa oliye?

¹⁸Anaaga nyo, nihidhivelanege ni madhuve ni vanluminive baahi, mbwenye nidhivelanege mwa ebaribari, ni meerele. ¹⁹Mwa ela nneere onona wi nili a ebaribari teto nneere okalana opwaasa mmirimani mweehu vameentoni va Mulugu. ²⁰Naari mirima dheehu dhinikonaga, ebaribareene Mulugu dili pogo ohiya mirima dheehu, vovi oliye ohunona dhego dhaatedhene. ²¹Oodhivela aaga, akala mirima dheehu kadhinanikona, kannoova vameentoni va Mulugu, ²²dhaatedhene dhinamulobiihu nnowaakela mwaha wi nnowiwelela Malamulo aaye, nnowiirana dhinamudhivela oliye. ²³Nlamulo naaye thi ndda: Nrromele ndina na Mwaanaye Yesu Kirixtu teto nidhivelanege mmohi ni mukwaaye mwa Kirixtu wona munilamuleliye. ²⁴Ole oneewelega Malamulo a Mulugu onakalave mwa oliye teto Mulugu onakaleve mwa muthu olene. Nihinona wi Mulugu onakalave mwa hiyo odheela Muneba Woweela Mulugu onivahililiye.

Mweehege minebadha

4 ¹Oodhivela aaga, muhuroromelege mineba dhili dhaatedhene mbwenye mweehege minebadha wi moone akala sa Mulugu, mwaha wi anamavuhulela ooratha ajinji ehikumelela mwiilaboni mu. ²Muneere onona Muneba wa Mulugu mwa mukalelo ola: Mineba dhaatene dhinasoriha wi Yesu Kirixtu ahidha mwa mwiili, nda sa Mulugu. ³Mineba dhaatedhene dhihinamusoriha Yesu, kadhinadheela wa Mulugu. Ole ohunamusoriha bu muneba wa mwiiddani a Mulugu mweewiliinyu wi weere odha, dhiinova oli mwiilaboni. ⁴Anaaga nyo, muli a Mulugu, muhugonjiha mineba ndo, vovi ole oli mwa nyo dili pogo ohiya ole oli mwiilaboni. ⁵Mineba ndo sa mwiilaboni, mowindo dhinawoga wona athu a mwiilaboni, vano athuya enowiiwa. ⁶Hiyo nili a Mulugu. Ole omunonile Mulugu ononiiwa. Ole ohuli a Mulugu kananiwa. Mowindo nnohiyaniha Muneba wa ebaribari ni muneba wa oratha.

Mulugu dili odhivela

⁷Oodhivela aaga, nidhivelanege mmohi ni mukwaaye mwaha wi odhivela onadheela wa Mulugu. Kadda muthu onadhivela obaliwe ni Mulugu

teto ohumunona Mulugu. ⁸Ole ohunadhivela kamunonile Mulugu, mwaha wi Mulugu dili odhivela. ⁹Odhivela wa Mulugu ohooneyihiwa vaari va hiyo mowindala: Ahimuruma Mwaanaye mmohi baahi mwiilaboni wi nikalewo odheela mwa oliye. ¹⁰Odhivela wa ebaribari fuwula: kahuwo wi hiyo damudhivele Mulugu mbwenye oliye danidhivele, voomurumiha Mwaanaye wi akale mukutho opelekiwe wi athimihe owali wa Mulugu onadha mwaha wa dhoothega dheehu. ¹¹Oodhivela aaga, akala Mulugu ohunidhivela ni mukalelo wowinda teto efwaneele nidhivelanege kadda muthu ni mukwaaye. ¹²Kalivo muthu onamoonaga Mulugu. Akala hiyo nnodhivelana kadda muthu ni mukwaaye Mulugu onakalave mwa hiyo teto odhivela waaye onowaakwanelihiwa mwa hiyo.

¹³Nnonona wi hiyo nilive mwa oliye teto oliye mwa hiyo, mwaha wi Muneba waaye onivahiliye oli mwa hiyo. ¹⁴Vano nahimoona, nihimwiirela onamoona wi Babiihu ohumuruma Mwaanaye odha okala Mvulumusi a elabo. ¹⁵Ole onasoriha wi Yesu di Mwaana a Mulugu, Mulugu onakalave mwa oliye, vano oliye onakalave mwa Mulugu. ¹⁶Nihifiyedha onona ni ebaribari teto nnororomela mwa odhivela Mulugu wiiiyeena wa hiyo. Mulugu dili odhivela. Ole onakalave mwa odhivela, onakalave mwa Mulugu, vano Mulugu onakalave mwa oliye. ¹⁷Nneere onona wi odhivela wa Mulugu ohaakwanela mwa hiyo nahikanna woova va Nlabo na Othongi wa Mulugu. Kaninna woova wa othonga wula vowi nneedda mwiilaboni mu wona Yesu mweeddeliye. ¹⁸Mwa odhivela kamuli woova mbwenye odhivela wa ebaribari onovokedha woovawa okwibi. Vowi muthu onoova sowi ohunona wi oneere osinyusiwa. Ole onoova kaakwanelihiwe mwa odhivela.

¹⁹Nnodhivela mwaha wi Mulugu dambeele onidhivela. ²⁰Akala mmohi onowiira: “Miyo ginomudhivela Mulugu”, wula amwiidda-ga ddibile mwa Kirixtu, onawoga nda di namaratha. Vowi ole ohunamudhivela ddibile mwa Kirixtu onamooniye, kanaanda omudhivela Mulugu ohunamooniye. ²¹Nlamulo ninniihuna na Mulugu thi ndda: Onamudhivela Mulugu ofwaneele amudhivelege ddibile.

5 ¹Aatene enaroromela wi Yesu di Kirixtu ehibaldiwa ni Mulugu, vano aatene enamudhivela Babiihu enadhivela aatene alene ebaliwe ni oliye. ²Nnonona wi nnowaadhivela ahima a Mulugu naamudhivelaga oliye teto neewelega malamulo aaye. ³Nnamudhivela Mulugu mowinda: Nnowawiiwelela malamulo aaye. Malamulo aaye ayo kahuwo oonyemela. ⁴Aatene alene ebaliwe ni Mulugu enogonjiha dhootakala dhili mwiilaboni mu. Nnogonjiha dhootakala dha mwiilaboni mu ni nrromelo neehu. ⁵Ki baani onagonjihe

dhootakala dhili mwiilaboni mu? Di ole onaroromela wi Yesu di Mwaana a Mulugu, baahi.

Onamoona onawoga dha Yesu Kirixtu

⁶Yesu Kirixtu di ole adhiile odheela mwa mahinje ni mwa mwazi. Kaadheele mwa mahinjeve baahi mbwenye mwa mahinje ni mwa mwazi.⁴ Muneba Woweela onowiirela onamoona vovi Muneba oyo buli ebaribari. ⁷Vovi eliwo araaru eneerele onamoona: ⁸Muneba Woweela, mahinje ni mwazi. Araaru ala, onamoona weewa bummohive. ⁹Hiyo nno-rumeedhela onamoona wa athu, mbwenye onamoona wa Mulugu bwinna thima yookwaranya mwaha wi bu onamoona wa Mulugu. Onamoona ola onawoga dha Mwaana aaye-aaye. ¹⁰Ole onamuroromela Mwaana a Mulugu, ohukanna mwa oliye onamoona ole. Ohunamuroromela Mulugu onamwiira namaratha mwaha wi kanaroromela onamoona wa Mulugu onamwiireliye Mwaanaye. ¹¹Onamoonaya buula: Mulugu ohunivaha egumi yoohumala, vano egumi eyo eli mwa Mwaanaye. ¹²Ole winna Mwaanaye ohukanna egumi, ole ohinna Mwaana a Mulugu kanna egumi.

Ebaribari ya egumi yoohumala

¹³Ginowuulebelani dhego nda wa nyo munaroromela mu ndina na Mwaana a Mulugu wi munone muhukanna egumi yoohumala. ¹⁴Nihinona mwa ebaribari wi namuloba yego enaligana ni ofuna waaye, oliye ononiwa. ¹⁵Akala nihinona wi oliye ononiwa mwa dhego dhinamulobiihu, nihinona wi nihaakela dhedho dhinamulobiihu.

¹⁶Muthu mmohi amoona ddibile mwa Kirixtu eeragana yoothega ehinamuthukulela omakwelo, amulobebele, vano Mulugu oneere omvaha egumi. Ginawaagana ale eneerana yoothega ehinaathukulela omakwelo. Ehikalawo yoothega enathukulela omakwelo, kagineera wi mulobebele eyo. ¹⁷Dhootakala dhaatedhene yoothega teto ehikalawo yoothega ehinaathukulela omakwelo.

¹⁸Nihinona wi aatene olene obaliwe ni Mulugu kanakalave muuthegani, vovi Mwaana a Mulugu onomukameela. Mowindo Nambure kanamukahinya. ¹⁹Nihinona wi nili a Mulugu, athu abure aatene a mwiilaboni egalive mwa Nambure. ²⁰Teto nihinona wi Mwaana a Mulugu ohudha, ohunivaha wiiwelelamo wi nimunone ole oli a ebaribari. Vano hiyo nili mwa ole oli a ebaribari, nili mwa Mwaanaye Yesu Kirixtu. Ola di Mulugu a ebaribari ni egumi yoohumala.

²¹Anaaga nyo, mwaarabele amilugu oosemiwa.

^d 5.6 *Mahinje ni mwazi*, Aliba ononelamo amohi enoobuwela wi madhu owi *mahinje ni mwazi* enatapulela obathiziwa wa Yesu ni okwa waaye.